KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 5.10.2007
KOM(2007) 584 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Afhjælpning af stigmatisering i forbindelse med virksomhedsfiasko - for en politik, der fremmer en ny chance

Gennemførelse af Lissabon-partnerskabet for vækst og beskæftigelse

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Afhjælpning af stigmatisering i forbindelse med virksomhedsfiasko - for en politik, der fremmer en ny chance

Gennemførelse af Lissabon-partnerskabet for vækst og beskæftigelse

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning ... 3

2. Økonomisk truede virksomheder og konkurser er en naturlig del af vores samfund .. 3

2.1. Virksomhedsfornyelse er en del af markedsøkonomien ... 3

2.2. Konkurs er også en mulighed ... 4

3. For en politik, der fremmer en ny chance ... 5

3.1. Image, uddannelse og medierne ... 6

3.2. Konkurslovens rolle ... 7

3.3. Aktiv støtte til økonomisk truede virksomheder ... 9

3.4. Aktiv støtte til genstartere ... 10

4. Konklusion: ... 11

Tabel: Den aktuelle situation i medlemsstaterne ... 12

1. INDLEDNING

I februar 2005 foreslog Kommissionen en ny start for **Lissabon-strategien**, hvor EU's indsats koncentreres om skabelse af stærkere og varig vækst samt flere og bedre job. Dette kan kun ske ved at skabe gunstigere betingelser for små og mellemstore virksomheder (SMV) og en mere iværksætterorienteret kultur[1].

Iværksætteri er pr. definition risikobetonet. Der kræves selvtillid og selvstændighed samt en vis risikovillighed, da start af egen virksomhed med dertilhørende succes eller fiasko er en del af den markedsøkonomiske virkelighed. Der er i samfundet en generel mangel på påskønnelse af og forståelse for iværksætteri, og derfor opfattes forretningsmæssige problemer eller endog konkurs ikke i tilstrækkelig grad som en normal økonomisk udvikling og en mulighed for en ny start.

Kommissionen mener, at gunstigere betingelser for økonomisk truede virksomheder kan forebygge konkurs. Ved at tage fat på de negative konsekvenser af konkurser, når de finder sted, og den negative holdning hertil, kan man desuden få den **bedst mulige udnyttelse af den menneskelige kreativitet i Europa**, fremme iværksætteri og innovation og skabe nye arbejdspladser. Det kan også være med til at **skabe et gunstigere klima** for iværksætteri i Europa, hvor kun svigagtige eller kriminelle handlinger straffes. Medlemsstaterne og erhvervslivet opfordres derfor til at skabe gunstigere betingelser for økonomisk truede iværksættere og for dem, der er slået fejl med en virksomhed, således at EU bliver til et mere dynamisk sted for iværksætteri, hvor der er gode muligheder for at få en ny chance.

2. ØKONOMISK TRUEDE VIRKSOMHEDER OG KONKURSER ER EN NATURLIG DEL AF VORES SAMFUND

2.1. Virksomhedsfornyelse er en del af markedsøkonomien

50 % af virksomhederne overlever ikke de første fem år. I EU-25 går gennemsnitligt 7 % af virksomhederne konkurs hvert år.[2]. Ifølge økonomisk litteratur er virksomhedslukninger forenelig med økonomisk udvikling i en global økonomi, hvilket også påpeges i charteret for små virksomheder[3]. En lav overlevelsesrate bør derfor ikke nødvendigvis give grund til bekymring - etablering af nye virksomheder er led i en proces, hvor iværksættere tilpasser sig markedssituationen. En nyere OECD-undersøgelse viser, at overlevelsesraten for virksomheder over en fireårig periode synes at være endnu lavere i USA end i lande på det europæiske kontinent[4], hvilket indikerer, at virksomhedsdød kan være forenelig med **økonomisk dynamik**. Der er grund til at tro, at den voksende globale konkurrence tvinger iværksættere til at reagere hurtigere og mere fleksibelt, endog ved at lukke virksomheder og åbne nye. Data bekræfter, at der er en høj korrelation mellem virksomhedsetableringer og virksomhedslukninger i både EU og USA, hvilket vidner om en kontinuerlig proces med

---

1 Moderne SMV-politik for vækst og beskæftigelse, Europa-Kommissionen, KOM(2005)551 endelig af 10.11.2005.

2 European business. Facts and figures. Data 1995-2004, Eurostat, 2006.

3 http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/index_en.htm.

4 The sources of economic growth in OECD countries, OECD, 2003; og Business Demography: growth in the population of enterprises, Eurostat, Statistics in focus No 48/2007.

skabende destruktion, hvor firmaer med lav produktivitet trækker sig ud af markedet og erstattes af nye.

2.2. Konkurs er også en mulighed

Af alle virksomhedslukninger tegner konkurser sig for ca. 15 %[5], mens 11-18 % af alle virksomhedsskabere har oplevet en eller anden form for vanskeligheder[6]. Selv om der er en naturlig korrelation mellem konjunkturudviklingen og antallet af insolvenser[7], finder der også konkurser sted i perioder med høj BNP-vækst. Meget tyder på, at konkurs grundlæggende er en direkte konsekvens af iværksættermæssig fornyelse: kun **4-6 % af konkurserne er svigagtige**[8].

I samfundet er der ikke tilstrækkelig forståelse for den rolle, som virksomhedskonkurser spiller i det økonomiske liv. Det er den almindelige opfattelse, at virksomhedsfiasko i høj grad skyldes manglende evner eller bedrageri. I EU finder der en stigmatisering sted i erhvervslivet og lovgivningen samt i samfundet generelt. Dette skaber unødvendige hindringer for iværksættere, der ønsker at starte på en frisk. Trods eksisterende viden om genstarteres resultater, er kunder og investorer tilbageholdne. 79 %[9] af EU's borgere siger, at de **vil give en ny chance** til dem, der tidligere er gået ned med en virksomhed. Men holdningen er en anden, når det kommer til "praksis": 47 %[10] af europæerne vil kun **modvilligt placere en ordre** hos en virksomhed, der tidligere er gået ned, og 51 %[11] vil **aldrig investere** i virksomheder i finansielle vanskeligheder.

En analyse viser også, at kun en lille del af de **konkursramte iværksættere gør et nyt forsøg** på at starte op igen[12], til trods for at størstedelen af dem foretrækker at være iværksættere[13], og at mange unge mennesker håber på at få en ny chance[14]. Dette skyldes først og fremmest, at insolvens især har alvorlige **konsekvenser for iværksætterne** selv. Ca. en tredjedel af de konkursramte sælger deres huse, mens negative følgevirkninger rammer familiemedlemmer i 25 % af tilfældene. At have fiasko med en virksomhed er belastende og fører til skilsmisse i 15 % af tilfældene[15].

---

5 A.C.P. de Koning, Business failure and entrepreneurship in international perspective, EIM Small Business Research and Consultancy, 1999.

6 Kreditanstalt für Wiederaufbau Bank Group 2007, Mittelstandsmonitor 2007, http://www.ifm-bonn.org/presse/mimo-2007.pdf.

7 Det er vanskeligt at sammenligne data, da begrebet insolvens defineres forskelligt fra land til land.

8 Andelen er 3-4 % i Italien og Det Forenede Kongerige og 7 % i Østrig (nationale data for 2003-2006).

9 Flash Eurobarometer No 192 (2007).

10 Flash Eurobarometer No 146 (2004).

11 Jf. fodnote 9.

12 G. Metzger, After life – who takes heart for restart? ZEW Discussion Paper No 06-038, 2006.

13 E. Stam, D. B. Audretsch and J. Meijaard, Renascent Entrepreneurship, ERIM, 2006.

14 En undersøgelse fra 2005, der blev gennemført af Junior Achievement-Young Enterprise, med deltagere fra 18 EU-medlemsstater og 7 lande fra Østeuropa og Balkan viste, at 58 % af de unge europæere mente, at de burde have en ny chance, hvis de tidligere havde haft fiasko med en virksomhed.

15 R. Blom, Faillissement - oorzaak en gevolg, Graydon, 2004.

Iværksættere, der ikke har haft held med sig, møder desuden ikke megen forståelse for, at konkurs kan skabe nye muligheder. Oplysninger tyder på, at iværksættere, der tidligere har haft fiasko, **lærer af deres fejl** og generelt har større succes i anden omgang[16]. Deres virksomheder **vokser normalt hurtigere** end nyetablerede virksomheder[17] og har efter fem år en god overlevelsesrate. Forskning i succesrige iværksætteres profiler viser, at 18 % tidligere har ledet en virksomhed. 6 % har erfaringer med to eller flere virksomheder[18].

Insolvens er en del af det økonomiske liv, men har dog negative konsekvenser for beskæftigelsen, forbrugerne og offentlige og private kreditorer. I 2006 var der i EU-15 ca. 135 000 **insolvenser**, som bragte 1,4 mio. arbejdstageres **job i fare** (1,5 mio. i 2005), og antallet af personlige insolvenser var over 237 000 alene i Tyskland og Det Forenede Kongerige[19]. Samme år havde arbejdstagere i Østrig 243 mio. EUR til gode. Hvad angår anden **ubetalt gæld**, var 50 % af debitorerne i Tyskland aktive virksomheder og selvstændige erhvervsdrivende. I Frankrig, hvor de **årlige omkostninger** i forbindelse med insolvensbehandlinger anslås at være 13,7 mia. EUR, er ca. 55-60 % af de ubetalte fordringer gæld til **social- og skattemyndigheder** og banker, for servicevirksomheders er andelen 70-80 %[20]. I Tyskland beløb den ubetalte gæld sig til 31,1 mia. EUR i 2006 (37,5 i 2005; 39,4 i 2004), i Italien 9,6 mia. EUR i 2004 og i Finland 1,37 mia. EUR i 2003. **De mange omkostninger i forbindelse med konkurser kunne reduceres, hvis økonomisk truede virksomheder fik mere støtte og bedre muligheder for at starte på en frisk i tilfælde af konkurs.**

3. FOR EN POLITIK, DER FREMMER EN NY CHANCE

Allerede i 2001 begyndte Kommissionen at se nærmere på behovet for en ny politik til løsning af problemet med konkurstruede virksomheder og de negative virkninger af konkurs. Problematikken blev senere behandlet i **handlingsplanen for iværksætterkultur**[21]. Kommissionen understregede på ny sit engagement på dette område med meddelelsen om **moderne SMV-politik**[22] fra 2005. Kommissionen har navnlig signaleret, at der er behov for at forbedre konkursprocedurerne. Kommissionen har kun begrænsede kompetencer på dette område og har derfor indskrænket sig til indsamling af data om retlige og sociale konsekvenser af virksomhedskonkurs[23], fremme af identificeringen og udbredelsen af god praksis[24] samt for nylig udarbejdelsen af værktøjer til tidlig varsling. Dette har været med til

---

16 Facing the challenge - The Lisbon strategy for growth and employment", rapport fra embedsmandsgruppen på højt niveau under ledelse af Wim Kok, november 2004, eller I. Ekanem and P. Wyer, A fresh start and the learning experience of ethnic minority entrepreneurs, International Journal of Consumer Studies 31 (2), 144–151, 2007.

17 Sådan ligger landet - Globaliseringsredegørelse 2006, Dansk Industri, 2006.

18 The profile of the successful entrepreneur. Results of the survey "Factors of Business Success", Eurostat, Statistics in focus 29/2006.

19 *Insolvencies in Europe 2005/6*, Creditreform Economic Research Unit.

20 P. Matsakos et al., Vie et Survie des PME, PMI, TPE dans leur environnement quotidien aujourd'hui et demain, Rapport Saratoga/Datar, 2004.

21 Den europæiske dagsorden for iværksætterkultur, Europa-Kommissionen, KOM(2004)70 endelig af 11.2.2004.

22 Jf. fodnote 1.

23 Aktiviteter i forbindelse med det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd 2001-2006 ("Best Procedure"; "det europæiske charter for små virksomheder").

24 Ekspertgruppens endelige rapport om Best Procedure-projektet om omstrukturering, konkurs og en ny start, september 2003.

udløse reformer i hele EU, og mange medlemsstater er allerede blevet inspireret af god praksis og relevante konklusioner indsamlet på europæisk plan.

Nationale og regionale myndigheder i mange EU-lande har - om end i forskelligt omfang - vist **politisk vilje** til at se nærmere på konkursspørgsmålet og fremme en ny start. I forbindelse med den fornyede Lissabon-strategi har ca. en tredjedel af medlemsstaterne fremlagt planer om reform af den nationale konkurslovgivning i deres nationale reformprogrammer[25]. Som følge heraf er **insolvenslovgivningen blevet forbedret**: halvdelen af medlemsstaterne har truffet foranstaltninger med henblik på hurtigere gældssanering, fjernelse af restriktioner eller strømlining af konkursbehandlingen (se bilag). Det Forenede Kongerige behandlede allerede i 2002 de fleste af disse spørgsmål. Spanien og Italien har for nylig indført lignende foranstaltninger i deres lovgivninger. Næsten halvdelen af EU-landene har dog stadig ikke foretaget sig noget. Ingen medlemsstater har indtil nu udarbejdet en **samlet strategi** for en politik, der fremmer en ny chance - kun Østrig har bebudet nye planer for 2008. Der er stadig behov for at fremme en mere positiv holdning til iværksætteri, opmuntre folk til at starte virksomhed og begrænse risikoen for fiasko og den stigmatisering, der knytter sig hertil.

3.1. Image, uddannelse og medierne

For at tackle de negative følger af virksomhedskonkurs er det nødvendigt først at skabe en offentlig debat, sætte fokus på fremtidens iværksættere og skabe øget **opmærksomhed** om fordelene ved fornyet iværksætteri. Forskning viser, at **støtte, som tager udgangspunkt i personens kulturelle baggrund** (f.eks. gennem oplysningskampagner), smitter positivt af på omfanget af iværksætteraktiviteter i EU[26].

Mange unger bliver i sidste ende ikke iværksættere. Iværksætteruddannelse spiller en fundamental rolle for realiseringen af deres iværksætterdrømme og kan være med til at åbne deres øjne for, at konkurs kan være startskuddet til en ny begyndelse. For øjeblikket er europæerne mere tilbageholdende med at forsøge sig som selvstændige og iværksættere, og de er tydeligvis **bange for at gå konkurs**[27]. Nationale strategier for livslang læring kan spille en vigtig rolle for udvikling og ajourføring af iværksætterkompetencer og erhvervsfaglige kvalifikationer.

I en nederlandsk brochure[28] fortæller syv iværksættere om deres erfaringer med konkurs og forklarer, hvordan de med succes har startet nye virksomheder op. Den kan downloades fra det **nederlandske** økonomiministeriums websted.

Offentligheden i EU opfatter ofte konkurs som noget kriminelt uanset årsagen. **Medierne** kan gøre meget for at udrydde denne misforståelse og informere om, hvordan samfundet kan udnytte de erfaringer, som konkursramte iværksættere har gjort sig. Tildeling af relevante priser kan også være en løsning.

---

25 Bilag til meddelelse fra Kommissionens til Det Europæiske Råds forårsmøde: "Gennemførelse af den fornyede Lissabon-strategi for vækst og beskæftigelse – Resultaternes år". KOM(2006)816 endelig af 12.12.2006.

26 Global Entrepreneurship Monitor 2004.

27 Jf. fodnote 9.

28 Tweede kans – failliet gaan betekent niet mislukken/lessen in vallen en opstaan, http://www.minez.nl/

I de seneste to år har man i **Tyskland** haft en OPSTARTPRIS med en kategori ved navn "genstart". Den sponsoreres af to statslige udviklingsbanker og et regionalt agentur, der yder støtte til virksomhedsetablering. Den er tildelt ærlige iværksættere, der har lært af deres erfaringer med fejlslagne virksomheder, og har haft held med deres andet forsøg som virksomhedsstartere. Der var fokus på tiltaget i medierne.

Erfaringer

- *Informationskampagner og uddannelsesprogrammer bør fokusere på fordelene ved en ny start og gøre opmærksom på, at det hører med til en hel normal lærings- forsknings- og opdagelsesproces at forsøge sig flere gange.*
- *Medierne kan være med til at gøre opmærksom på forskellen mellem konkurs og bedrageri og udbrede kendskabet til fordelene ved fornyet iværksætteri. Det kan give genstartere et bedre image i den brede offentlighed og medvirke til en større anerkendelse af deres erfaringer.*
- *Yderligere drøftelser med alle relevante aktører kan bidrage til at belyse de mange facetter af den stigmatisering, der er forbundet med at have fiasko med en virksomhed.*

3.2. Konkurslovens rolle

Set ud fra et juridisk synspunkt kan det være noget af en udfordring at begynde på en frisk efter en konkurs. I mange lande behandler konkurslovene alle **ens**, **uanset om konkursen er svigagtig eller uansvarlig** eller **ærlig** og regulær, dvs. virksomhedsejeren eller -lederen har ikke begået åbenlyse fejl. Der findes også en lang række restriktioner, forbud og rettighedsfortabelser, der udelukkende rammer den konkursramte, fordi der foregår en konkursbehandling. Denne automatik tager ikke hensyn til de risici, som er helt normale for erhvervsdrivende, og giver næring til den opfattelse, at samfundet ikke kan have tillid til en konkursramt. Der er brug for et radikalt skift i rationalet bag konkurslovene i EU.

En nyere undersøgelse[29], der blev gennemført i 15 lande, forsøgte at teste om en lempelse af de gældende konkurslove for privatpersoner kunne stimulere iværksætterånden. 13 EU-lande deltog i undersøgelsen tillige med Canada og USA, hvor den føderale konkurslovgivning (Federal Bankruptcy Code) giver debitorer mulighed for at få øjeblikkelig gældssanering. I undersøgelsen blev gældssanering brugt som indikator for konkurslovgivningens "strenghed", og data om selvstændige erhvervsdrivende i en periode på 13 år indgik i undersøgelsen. Det konkluderedes, at **konkurslovgivningen har stor indflydelse på etablering af virksomheder,** og at lovgivningen havde større økonomisk betydning end væksten i BNP og afkastet på aktiemarkedet.

Grækenland har indført en ny konkurslovgivning, der tager sigte på at sondre mellem almindelig og svigagtig konkurs. Fremover vil ikke-svigagtige konkursramte ikke blive anholdt, og deres valgret og valgbarhed forbliver intakte.

Det kan være svært for iværksættere at slippe af med en uoverskuelig gæld og starte en ny virksomhed op. Ofte ophører den tilbageværende gæld ikke automatisk med at eksistere, når insolvensbehandlingen er afsluttet. Hvis debitor er en fysisk person, hæfter han fortsat for gælden. Hvis der er tale om personlig hæftelse, kan kreditorerne inddrive den tilbageværende

---

[29] J. Armour and D.J. Cumming, "*Bankruptcy Law and Entrepreneurship*". University of Cambridge, Centre for Business Research, Working Paper No 300, 2005.

gæld ved at foretage arrest i skyldners personlige aktiver. Hvis iværksætterens personlige aktiver ikke er tilstrækkelig store, er det i nogle tilfælde muligt at opnå **gældslettelse.** For ærlige konkursramte er der i lande som Portugal, Ungarn eller Finland mulighed for en tilbagebetalingsordning. I Belgien, Irland og Det Forenede Kongerige[30] bevilges de automatisk **gældssanering.**

I **Det Forenede Kongerige** er alle konkursramte virksomheder underlagt visse restriktioner i konkursperioden, men ærlige konkursramte får inden for højst 12 måneder bevilget gældssanering. Konkursramte, hvis adfærd har været uærlig, hensynsløs eller culpøs, kan pålægges strenge restriktioner i op til 15 år.

Der synes endvidere at være en klar sammenhæng mellem den relative kvalitet af et lands konkurslovgivning og den relative effektivitet af dets insolvensordninger[31], idet retsprincipperne spiller en vigtig rolle[32]. Navnlig er langvarige **konkursbehandlinger** generelt for tidskrævende og kostbare og forhindrer en ny start gennem kapitaldestruktion. I EU tager det i gennemsnit mellem 4 måneder (Irland) og 9,2 år (Tjekkiet) at fuldføre en konkursprocedure og lukke en virksomhed, og omkostningerne ligger på mellem 1 % (Nederlandene) og 22 % (Polen) af konkursboet[33]. Strømlinede konkursbehandlinger vil betyde, at tabsgivende virksomheder nemmere kan opløses, at der sker en bedre allokering af ressourcerne og en mere retfærdig fordeling af de resterende aktiver blandt kreditorerne.

I **Letland** træder en ny insolvenslov i kraft den 1. januar 2008. Et af målene er at forkorte procedurerne, hvilket betyder en væsentlig ændring af målsætningerne og principperne for insolvensbehandlingen.

Erfaringer

- *Det er vigtigt skabe de rigtige rammer, som både giver en passende beskyttelse af alle parters interesser og tager højde for, at en iværksætter kan gå ned med en virksomhed og starte op på ny. Konkurslovgivningen bør indeholde en tydelig sondring mellem den retlige behandling af svigagtige og ikke-svigagtige konkursramte.*
- *Iværksættere, som ikke selv er skyld i deres konkurs, bør have ret til ved en formel retsafgørelse at blive erklæret for ikke-svigagtige og undskyldelige. Denne beslutning bør gøres tilgængelig for offentligheden.*
- *I insolvenslovgivningen bør der fastsættes visse kriterier for en hurtig gældssanering.*
- *Antallet af retlige restriktioner, rettighedsfortabelser eller forbud bør reduceres.*

---

30 Entrepreneurship Policy Indicators: Bankruptcy legislation in OECD Member and Non-Member Economies, OECD CFE Working Paper Series No 1, 2006.

31 *2004 EBRD Legal Indicator Survey for transition economies*, in The European Restructuring and Insolvency Guide 2005/2006.

32 Et tættere juridisk samarbejde kan være med til at sikre, at konkursramte ikke krydser grænserne for at undgå rettighedsfortabelser og restriktioner, som deres hjemland har pålagt dem, men som det land, hvor de starter deres næste virksomhed op i, er uvidende om. Rådets Gruppe vedrørende Juridisk Databehandling (e-justice) undersøger for øjeblikket muligheden for at oprette et register over domme på det selskabsretlige område på EU-plan, hvorved det blive muligt at sammenkoble de nationale registre og domstolene.

33 Doing Business in 2007, World Bank.

- *Retssager bør være enklere og hurtigere, således at værdien af aktiverne i et konkursbo maksimeres, når ressourcerne omallokeres. Retssager bør typisk højst vare et år.*

3.3. Aktiv støtte til økonomisk truede virksomheder

Frygten for at blive stemplet som en fiasko er en af grundene til, at mange SMV'er med økonomiske vanskeligheder skjuler deres problemer, indtil det er for sent. Det er afgørende, at der i tide gribes ind for at undgå konkurs, og i mange tilfælde er en **redning** at foretrække frem for en likvidation. Dette er grunden til, at retssystemerne i lande som Frankrig, Estland, Spanien, Malta og Italien vælger omstrukturering og videreførelse af virksomheden.

Mange iværksættere mangler ofte de ressourcer og erfaringer, der er nødvendige for en vellykket krisestyring. Hvis der i denne fase sker fejltagelser, eller hvis man ikke i tide får ordentlig **rådgivning**, kan en konkurs være uundgåelig.

Danmark er i færd med at indføre en forsøgsordning for et tidligt varslingssystem inspireret af det nederlandske Ondernemersklankbord. Systemet, der modtager støtte i en fireårig periode, skal hjælpe rentable virksomheder i midlertidige økonomiske problemer ved at tilbyde dem praktisk knowhow og rådgivning.

Der findes mange forskellige værktøjer til **tidlig varsling** lige fra onlineressourcer over relevante publikationer til mere direkte inddragelse af aktører, der er bedre rustet til at følge virksomheders finansielle situation. Det kan også være vigtigt med yderligere **finansiel støtte** til virksomheder, der er inde i en ustabil periode. For at hjælpe iværksættere med at vurdere deres finansielle situation på et tidligt tidspunkt er der på Kommissionens websted adgang til et selvevalueringsredskab[34].

Når der i **Frankrig** sendes rykkere ud for manglende momsbetaling vedlægges oplysninger om, hvor iværksættere med økonomiske problemer kan søge rådgivning[35]. Entreprenører kan også tegne en forsikring, der dækker udgifterne (juridisk rådgivning og mæglersalær) i forbindelse med hurtig tilbagebetaling af gæld.

Erfaringer

- *Antallet af konkurser kan ikke reduceres til nul, men hurtig støtte til levedygtige virksomheder vil være med til at nedbringe antallet mest muligt. Støtteforanstaltninger bør fokusere på forebyggelse af konkurs, ekspertrådgivning og rettidig indgriben.*
- *Opmærksomheden skal især rettes mod adgang til støtte, da virksomheder i vanskeligheder ikke har råd til dyr rådgivning.*
- *De muligheder for netværkssamarbejde, som EU[36] og de europæiske erhvervsorganisationer tilbyder, bør også udnyttes fuldt ud.*
- *Insolvenslovene bør åbne mulighed for omstrukturering og redning og ikke kun fokusere på likvidation.*

---

34 http://ec.europa.eu/sme2chance.

35 http://www.entrepriseprevention.com/.

36 Programmet INTERREG IVC under Den Europæiske Fond for Regionaludvikling er et stærkt værktøj, når det drejer sig om at fremme udvekslingen af god praksis på erhvervsstøtteområdet, http://www.interreg3c.net/web/fic_en.

3.4. Aktiv støtte til genstartere

Ved tildeling af offentlig støtte er man ikke i tilstrækkelig grad opmærksom på de begrænsninger - mangel på ressourcer, relevante kompetencer og psykologisk støtte - som iværksættere møder, når de for anden gang forsøger sig med en virksomhed. At man som iværksætter er **alene** regnes som en af de fire største vanskeligheder ved at starte en virksomhed[37].

Manglende ressourcer, navnlig **finansielle**, gør det generelt svært at starte ny virksomhed[38]. Ofte har genstartere planer om at starte med mindre kapital end andre nystartere og med relativt få ansatte. De vælger også ofte anpartselskabsformen. I løbet af de første måneder er de største problemer at finde klienter og kunder, fremskaffe likviditet og opnå offentlig økonomisk støtte.

I Sachsen (**Tyskland**) kan SMV'er, der i forbindelse med en insolvensbehandling viser, at de er i stand til at foretage en omstrukturering, opnå finansiering fra Sächsischen Aufbaubank med henblik på at udarbejde en insolvensplan, fortsætte med at drive virksomheder og starte på en frisk, når insolvensbehandlingen er afsluttet.

Det er vigtigt at sikre, at de konkursramte gør status over deres erfaringer og **forbereder** sig godt til deres nye virksomhed. Gode rollemodeller, mobilitet og høj uddannelse øger sandsynligheden for, at der gøres et nyt forsøg. Alder spiller også en rolle. Der er større sandsynlighed for, at yngre tidligere iværksættere forsøger sig på ny, end at ældre gør det[39]. Der er altså nogle fælles træk, men genstarteres behov skiller sig ud og kræver fleksibilitet ved udformningen af støtteforanstaltninger.

Siden 2004 har **Luxembourg** tilbudt hen ved 40 ærlige konkursramte et skræddersyet kursus i ledelse og administration for at forberede dem til en ny start.

Konkursramte kan miste tilliden til egne evner og blive følelsesmæssigt påvirket. I sådanne tilfælde er det meget vigtigt med særlig professionel og psykologisk **rådgivning** om, hvordan man kommer videre efter en konkurs. Oplysninger om markedsnicher, nye partnere og potentielle investorer kan også gøre en tilbagevenden til forretningslivet lettere.

Den **franske** sammenslutning Re-créer, der blev etableret i 1999 med støtte fra det franske industri- og handelskammer og den franske bankforening, har til formål at styrke tilliden hos genstartere, som er gået ned med en virksomhed.

Erfaringer

- *Relevante myndigheder bør afsætte tilstrækkelige finansielle midler til virksomheder, der ønsker en ny start, ved at fjerne hindringerne for adgang til offentlige finansieringsordninger for virksomhedsstartere.*

---

37 Jf. fodnote 18. De øvrige tre er kontakt med kunderne, administration og finansiering.

38 Jf. fodnote 12.

39 Jf. fodnote 13.

- *Banker og finansielle institutioner bør revidere deres meget forsigtige holdninger over for genstartere, der ofte bygger på negative kreditvurderinger. Kommissionen har planer om at sætte dette emne på dagsordenen for de kommende rundbordssamtaler mellem banker og SMV'er.*
- *EU-landene bør sikre, at navnene på ikke-svigagtige konkursramte ikke optræder på lister, der begrænser adgangen til banklån.*
- *Udbydende myndigheder bør være opmærksomme på, at ifølge direktiverne om offentlige indkøb må tidligere ikke-svigagtige konkursramte ikke stilles dårligere.*
- *Relevant psykologisk og teknisk støtte og særlig uddannelse og coaching bør stå til rådighed for genstartere.*
- *Relevante myndigheder bør gøre det lettere for potentielle genstartere at få støtte fra kunder, forretningspartnere og investorer ved at styrke de indbyrdes forbindelser med henblik på at imødekomme genstarteres særlige behov.*

4. KONKLUSION:

Gode nationale **rammebetingelser** for iværksætteri er af afgørende betydning for den fulde udnyttelse af EU's iværksætterpotentiale og for skabelsen af dynamiske virksomheder. Den **samfundsmæssige påskønnelse** af succesfuldt iværksætteri, som er utrolig vigtig i denne forbindelse, bør gå hånd i hånd med en politik, der **fremmer en ny chance** for iværksættere, der er i økonomiske vanskeligheder, eller som allerede er gået ned med en virksomhed. Derfor opfordrer Kommissionen EU-landene til at engagere sig mere aktivt i at begrænse stigmatiseringen i forbindelse med konkurs som led i deres forpligtelse til at fremme iværksætteri og inden for rammerne af strategien for vækst og beskæftigelse. Kommissionen vil fortsat støtte medlemsstaternes bestræbelser ved at gøre eksempler på national god praksis mere synlige. For at fremskynde reformerne vil Kommissionen også stille kommunikationsmateriale til rådighed for kampagner, der skal skabe et mere positivt billede af konkurs.

TABEL: DEN AKTUELLE SITUATION I MEDLEMSSTATERNE[40]

J	Der findes foranstaltninger	(J)	Der er planlagt foranstaltninger/foran-staltningerne er delvist gennemført	N	Der findes ingen foranstaltninger

	Information/ud-dannelse	Generel strategi	Offentliggørelse af retsafgørelse ved ikke-svigagtig konkurs	Reducerede restriktioner osv.	Bedre retlig behandling af ærlige konkursramte	Hurtig gælds-sanering eller -lettelse	Strømlinet konkursbehandling	Stimulerer støtte	Fremmer forbindelser	Drøftelser inden for den finansielle sektor	I alt J + (J)
Belgien	N	N	(J)	(J)	J	(J)	N	N	N	N	**4**
Bulgarien	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	**0**
Tjekkiet	N	N	N	N	N	N	(J)	N	N	N	**1**
Danmark	N	N	N	J	(J)	J	(J)	N	N	N	**4**
Tyskland	(J)	N	N	J	J	(J)	N	N	N	N	**4**
Estland	N	N	N	N	N	(J)	(J)	N	N	N	**2**
Irland	N	N	N	N	N	J	J	N	N	N	**2**
Grækenland	N	N	N	J	(J)	(J)	J	N	N	N	**4**
Spanien	N	N	N	N	J	J	J	N	N	N	**3**
Frankrig	N	N	N	N	(J)	N	J	N	(J)	N	**3**
Italien	N	N	N	J	J	(J)	(J)	N	N	N	**4**
Cypern	N	N	(J)	(J)	N	(J)	(J)	N	N	N	**4**
Letland	N	N	N	N	N	N	(J)	N	N	N	**1**
Litauen	N	N	N	J	(J)	J	(J)	N	N	N	**4**
Luxembourg	N	N	N	N	N	N	N	J	N	N	**1**
Ungarn	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	**0**
Malta	N	N	N	(J)	(J)	N	N	N	N	N	**2**
Nederlandene	(J)	N	N	N	(J)	(J)	N	N	N	(J)	**4**
Østrig	N	(J)	N	(J)	(J)	(J)	J	(J)	(J)	N	**7**
Polen	N	N	N	N	(J)	(J)	J	N	N	N	**3**
Portugal	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	**0**
Rumænien	N	N	N	(J)	(J)	N	J	N	N	N	**3**
Slovenien	N	N	N	N	N	(J)	N	N	N	N	**1**
Slovakiet	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	**0**
Finland	N	N	N	J	N	(J)	J	J	N	N	**4**
Sverige	N	N	N	N	J	(J)	J	N	N.	N	**3**
Det Forenede Kongerige	N	N	J	J	J	J	J	N	N	N	**5**
I alt J+(J)	**2**	**1**	**3**	**12**	**15**	**17**	**17**	**3**	**2**	**1**	

[40] Denne tabel indeholder ikke en vurdering af foranstaltningerne. Den viser, om en foranstaltning findes eller ej ifølge medlemsstaternes egne oplysninger og tilgængelige data.